

text
Hans Isaksson

bild
24th Century Fox/TV4

McBeal

– Är vi inte bara ett skämt för omvärlden?

– Fast omvärlden fattar inte skämtet
(Dialog ur *Ally McBeal*)

Ally McBeal är TV-advokatsåpan med stort S. Denna serie, som körde sina 24 första avsnitt 1997, har drivit genren till dess (hittillsvarande) spets och står med minst ena benet i den medvetna parodin. Detta öde är ju för övrigt en logisk och vanlig utveckling i en bransch som ständigt strävar efter den fulländade slutenhet det innebär att få sig själv till enda föremål – att, som Seinfelds lyckades med, bli ”en show om ingenting”. Eller, om man inte når dithän, om människans mest grundläggande, och därmed mest animaliska funktioner – mat och kärlek.

I *Ally McBeal* tycks i varje fall de flesta damerna vara anorektiska och hoppa över det förstnämnda för att få mera tid över åt det senare. Själva hjältninnan är själv en parodi på såphjältinna – kindbenen är osannolikt höga, ögonen osannolikt stora, som runda TV-skärmar, hon är magrare och mera flickaktig än vad som till och med genrens konventioner kräver. När hon blir förvånad eller uppbragt gapar hon just en liten bit mera och längre än vad som blotta dramaturgin skulle kräva.

Calista Flockhart, som gör hjältninnan, Ally, ser på skärmen ut som strax under 20, gestaltar en hjältninna strax under 30 (d v s 27, precis som konferensvärdinnan Frk Agneta Palmodin i Grönköping) och

fyller själv snart 40. Hon har bakom sig en gedigen teaterutbildning och många prisade teaterroller i Chicago och New York. Hon vet utan tvivel vad hon gör och tillbringar säkert inte sin fritid med att titta på serier som t ex *Ally McBeal*.

Ally är en överbegåvad och osannolikt snygg och personligen otrygg advokat vilken som teen-åring gick steady i många år med den likaledes överbegåvade och osannolikt snygge Billy. Hon skildes från honom efter bådats osannolikt briljanta karriär på Harvard och möter honom åter på sitt nya jobb som osannolikt briljant advokat på advokatfirman Fish&Cage. Fast nu är Billy gift med Georgia, en osannolikt blond, begåvad och briljant advokat vid samma byrå.

Kontoret befolkas för övrigt av den don Quijotske men otroligt talangfulle delägaren John Cage som stammar, visslar genom näsan, älskar groddjur och hatar kvarglömt bajs på toaletten (han har t o m skaffat sig en elektronisk grunka för fjärrspolning av firmans Unisex-toalett). Då och då säger han bittra sanningar om livet. Därtill av hans kompanjon, den materialistiskt sinnade, sardoniske, briljante och ständigt pilske Fish och hans asiatiska otroligt smarta och bitchiga advokatgirlfriend Ling samt av ett svårräknat antal (de ser likadana ut och de står aldrig stilla) ständigt pilska och fantastiskt vasstungade kontorsnyfetter i åldern några och tjuo.

Alla är mer eller mindre frigjort (eller är det tvångsmässigt) erotiska och man fattar inte hur det blir tid över till advokatarbete. Det blir snabba klipp mellan

domstolslokalen och advokatkontorets alla möjliga skrymslen, inklusive unisex-toaletten – kontorets sociala nav och hjärta – och baren i undervåningen där Vonda Shepard sjunger varje dag.

Man kör i skift. Fyra karlar och cirka 7-10 fruntimmer ger fyrtio möjliga heteroförhållanden, jämte ett och annat lesbiserande, som körs parallellt och vid behov i repris. När det behövs, och karltorka uppstår, kallar manusförfattaren dessutom på Nisse på personalpoolen, om man inte låter lägga en klient i förbifarten.

Ally är en hemvävd tös som dagdrömmar mycket men som ändå är frigjord. D v s från sin högsta dröm har hon tack och lov för seriens dramatiska nerv aldrig frigjort sig – att få tag i en Karl. Enligt manusförfattaren är detta det enda man bestämt sig för att hon inte varaktigt får lyckas med under hela serien. Chanserna tycktes annars i senaste avsnittet öka radikalt, då Billys osannolikt blonda och briljanta fru Georgia anträffade maken med byxorna nere hos den otroligt vackra, förmögna och framgångsrika klienten Robin, som just med hans hjälp förlorat ett sextrakasserimål. Georgia marscherade då ut från såväl kontor som äktenskap och slår sig i stället ihop med Allys kvinnliga sambo, den osannolikt sensuella och intelligent afroamerikanska åklagaren Renee.

Själv skulle jag inte satsa på Billy, som verkar alltför lik sin namne i Vita Huset för att vara ett långsiktigt parti. Alla vi jämförelsevis misslyckade individer som tittar på serien förstår ju att Ally egentligen hör hemma hos den osannolikt excentriske själsfränden Cage, som dock

under åtskilliga avsnitt framåt torde vara upptagen av den osedvanligt stiliga, smarta, balanserade och blonderade Nelle, som är den enda som kan stoppa honom då han hyperventilerar.

Ally McBeal sägs vara en ironisk serie. De flesta importerade amerikanska serier marknadsförs numera såsom ironiska.

Ironi kan innebära minst två olika saker:

1. Man anser att världen är absurd och just därför i behov av förändring. Man väljer att säga motsatsen till vad man menar om den för att medvetandegöra andra om det absurda hos världen och möjligheten till förändring. Denna ironi är idealistens ironi.

2. Man anser att världen är perfekt. Eller oföränderligt absurd, skit samma. Om det senare är fallet har man valt att dra fördel av världens absurditet. Man ägnar i båda fallen sin ironi åt att försvara sin uppfattning och sin fördel genom att påvisa det absurda och löjliga i alla strävanden till förändring. Detta är cynikerns ironi.

Ally McBeals ironi är definitivt av det sistnämnda slaget.

Talet om ironi är överhuvudtaget cynism från marknadsförarnas sida. Ty ironi uppfattas mycket sällan av barn under tolv eller av en masspublik, och det vet varje producent. Ironi är inom TV-såpornas värld bara ett kodord för att en serie kan fånga in en obotlig och sentimental tråskalle, som engagerar sig i själva handlingen (Gud hjälpe vederbörande!), utan att stöta bort den (ibland samma person!), som anser sig lite förmer, och som letar efter nästa botten i pjäsen. Forrest Gump gällde för att vara

en ironisk film men ansågs av 47% av republikanska väljare i USA vara en drama-dokumentär, och folk grät på slutet. Det finns säkert folk som gråter under varje avsnitt av *Ally McBeal* också. Ty allting finns.

Ett exempel på var nästa botten i serien anses ligga får man i en dialog ur näst senaste avsnittet mellan de föregivna anti-poderna Cage och Fish: Då den Quijotske Cage – seriens tragiske hjälte – förebrår den cyniske hjälten Fish för hans ytliga och tomma liv, och befarar (hop-pas) att han en morgon skall vakna och fråga sig vad det är för liv han lever svarar Fish: "Har du aldrig tänkt på att man kanske aldrig behöver vakna upp?"

Där kunde ju något ha tagit sin början. Men då sedan Cage på cafeterian anförtror Ally sina egna innersta drömmar förstår man, att det som skiljer de båda hjältarna åt snarast är att Cage ännu inte nått fram till Fishs ståndpunkt, själv inte hört väckarklockan, och att hans strävanden i livet egentligen är lika egotrippade som Fishs. Och så måste det väl vara, i det att seriens skapare, Jeffrey Kramer, kan miss-tänkas tillhöra i stort sett samma exklusiva vackra executiveklass som dess personer. Det som är botten hos upphovsmannen blir botten hos hans gestalter.

Och man förstår då att manusförfattaren ej heller nått längre än till ambitionen att gestalta hur seriens barbiefigurer,

som klippta ur TV-reklam för hårspray, körglada bilar och tuggummi, i grund och botten innerst inne bara är människor som strävar efter kärlek och gemenskap – som vi andra. Eller att till oss säga: Sådana här är ni också, innerst inne, om ni bara vore lika vackra och frigjorda som vi.

Och det är här det ideologiska i budskapet ligger. Visst är detta sociala och ekonomiska överkast människor de också, på ett elementärt, biologiskt plan. Ally McBealfigurerna går till och med på toaletten och de kärar ner sig, precis som vi. Det gjorde Hitler och Caligula också. Och Kungen och Peter Wallenberg.

Men det borde inte räcka för att vi skall identifiera oss med dem.

TV:n har ersatt kyrkan och tyvärr även folkrörelserna som folkuppfostrare. Bingolotto och evinnerliga börsrapporter lär oss att vilja bli rika. Såpopperorna lär oss att vi därtill skall sträva efter att bli vackra, briljanta och framgångsrika. Om vi lyckas så är oss mycket förlåtet, som aldrig skulle vara det så länge vi är råfula fastighetsskötare eller affärsbiträden.

Så länge vi sitter där och lever oss in i de rika, framgångsrika och vackra människornas själsliv och strävar efter att bli som de – så är vi fast. Då förtjänar vi att ha det som vi har det. De vill inte ha oss hemma i sina salonger – varför envisas vi då med att dag efter dag bjuda hem dem till oss? •